

Deklarace o právu na rozvoj

New York, 4. 12. 1986

Valné shromáždění,

majíc na mysli cíle a zásady Charty OSN vztahující se k dosažení mezinárodní spolupráce při řešení mezinárodních problémů ekonomické, sociální, kulturní nebo humanitární povahy a při podpoře úcty k lidským právům a základním svobodám pro všechny bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství,

uznávajíc, že rozvoj je komplexní ekonomický, sociální, kulturní a politický proces, který usiluje o stále zlepšování blaha všeho obyvatelstva a všech jednotlivců na základě jejich aktivní, svobodné a významné účasti na rozvoji a ve spravedlivém rozdělování z toho vyplývajícího užítku,

berouc v úvahu, že v rámci ustanovení Všeobecné deklarace lidských práv má každý právo na sociální a mezinárodní řád, ve kterém mohou být plně realizována práva a svobody stanovené v této Deklaraci,

připomínajíc ustanovení Mezinárodního paktu o ekonomických, sociálních a kulturních právech a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech,

dále připomínajíc příslušné dohody, úmluvy, rezoluce, doporučení a ostatní dokumenty OSN a jejich odborných organizací týkající se všestranného rozvoje lidské bytosti, ekonomického a sociálního pokroku a rozvoje všech národů včetně dokumentů týkajících se dekolonizace, prevence diskriminace, respektování a plnění lidských práv a základních svobod, zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a další podpory přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou,

připomínajíc právo národů na sebeurčení, na základě něhož mají právo svobodně určit svůj politický statut a uskutečňovat svůj ekonomický, sociální a kulturní rozvoj,

připomínajíc rovněž právo národů uplatňovat podle příslušných ustanovení obou Mezinárodních paktů o lidských právech plnou a neomezenou suverenitu nad vším svým přírodním bohatstvím a zdroji,

dbajíc závazků států v rámci Charty podporovat všeobecné respektování a dodržování lidských práv a základních svobod pro všechny bez jakéhokoli rozdílu rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného přesvědčení, národního nebo sociálního původu, majetku, narození nebo jiného postavení,

berouc v úvahu, že odstranění masového a hrubého porušování lidských práv národů a jednotlivců postižených situacemi, jako jsou ty, které vyplývají z kolonialismu, neokolonialismu, apartheidu, všech forem rasismu a rasové diskriminace, zahraniční nadvlády a okupace, agrese a ohrožení národní suverenity, národní jednoty a územní celistvosti a hrozeb války by přispělo k vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj velké části lidstva,

jsouc znepokojeno existencí vážných překážek na cestě rozvoje a vlastního výrazu lidských bytostí a národů spojených zejména s odepřením občanských, politických, ekonomických, sociálních a kulturních práv, a soudí, že všechna lidská práva a základní svobody jsou nedělitelné a vzájemně závislé a že by měla být za účelem podpory rozvoje věnována stejná pozornost a prvořadé místo naplňování, podpoře a ochraně občanských, politických, ekonomických, sociálních a kulturních práv a že v souladu s tím podpora, respektování a požívání určitých lidských práv a základních svobod nemůže ospravedlňovat odepření ostatních lidských práv a základních svobod,

berouc v úvahu, že mezinárodní mír a bezpečnost jsou základními činiteli pro realizaci práva na rozvoj, znovu potvrzujíc, že existuje úzký vztah mezi odzbrojením a rozvojem a že pokrok v oblasti odzbrojení by významně podpořil pokrok v oblasti rozvoje a že zdroje uvolněné prostřednictvím odzbrojovacích opatření by měly být věnovány na ekonomický a sociální rozvoj a pro blaho všech národů a zvláště národů rozvojových zemí,

uznávajíc, že lidský jedinec je hlavním subjektem procesu rozvoje a proto politika rozvoje by měla učinit lidskou bytost hlavním účastníkem rozvoje a osobou mající z něj užitek,

uznávajíc, že vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj národů a jednotlivců je prvotní zodpovědností jejich států,

jsouc si vědomo, že úsilí na mezinárodní úrovni za účelem podpory a ochrany lidských práv by mělo být doprovázeno úsilím vytvořit nový mezinárodní ekonomický řád,

potvrzujíc, že právo na rozvoj je nezcizitelným právem a že stejná příležitost rozvoje je výsadou jak národů, tak jednotlivců, kteří národy vytvářejí,

vyhlašuje tuto Deklaraci o právu na rozvoj:

Čl. 1

1. Právo na rozvoj je nezcizitelným lidským právem, na jehož základě má každá lidská bytost a všechny národy právo účastnit se a požívat ekonomického, sociálního, kulturního a politického rozvoje, přispívat k tomuto rozvoji, v němž mohou být plně realizována všechna lidská práva a základní svobody.

2. Lidské právo na rozvoj rovněž předpokládá plnou realizaci práva národů na sebeurčení, což

zahrnuje v rámci příslušných ustanovení obou Mezinárodních paktů o lidských právech, uplatňování jejich nezadatelného práva na plnou suverenitu nad veškerým jejich bohatstvím a zdroji.

Čl. 2

1. Lidská bytost je hlavním subjektem rozvoje a měla by být aktivním účastníkem práva na rozvoj a osobou mající z něj užitek.
2. Všechny lidské bytosti mají zodpovědnost za rozvoj, individuálně a kolektivně, se zřetelem k potřebě plného respektování jejich lidských práv a základních svobod a se zřetelem k jejich povinnostem vůči společnosti, která sama může zajistit svobodné a úplné naplnění lidské bytosti, a měly by tedy podporovat a chránit politický, sociální a ekonomický systém pro rozvoj nezbytný.
3. Státy mají právo a povinnost formulovat vhodnou politiku národního rozvoje, která směřuje ke stálému zlepšování blaha všeho obyvatelstva a všech jednotlivců, na základě jejich aktivní, svobodné a významné účasti v rozvoji a ve spravedlivém rozdělování užitku, který z toho vyplývá.

Čl. 3

1. Státy mají prvotní zodpovědnost za vytvoření národních a mezinárodních podmínek příznivých pro realizaci práva na rozvoj.
2. Realizace práva na rozvoj vyžaduje plné respektování zásad mezinárodního práva týkajících se přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou OSN.
3. Státy mají povinnost navzájem spolupracovat při zajištění rozvoje a odstraňování překážek rozvoje. Státy by měly realizovat svá práva a plnit své povinnosti tak, aby podporovaly nový mezinárodní ekonomický řád založený na suverénní rovnosti, vzájemné závislosti, vzájemném zájmu a spolupráci mezi všemi státy a rovněž aby podporovaly dodržování a realizaci lidských práv.

Čl. 4

1. Státy jsou povinny přijmout kroky, individuálně a kolektivně, za účelem formulování mezinárodní politiky rozvoje s cílem usnadnit plnou realizaci práva na rozvoj.
2. Jsou nutná trvalá opatření k podpoře rychlejšího rozvoje rozvojových zemí. Jako doplněk k úsilí rozvojových zemí je důležitá účinná mezinárodní spolupráce při poskytování vhodných prostředků a materiálního vybavení k podpoře komplexního rozvoje těchto zemí.

Čl. 5

Státy přijmou rozhodná opatření k odstranění masového a hrubého porušování lidských práv národů a lidských bytostí postižených takovými situacemi, které vyplývají z apartheidu, všech forem rasismu a rasové diskriminace, kolonialismu, zahraniční nadvlády a okupace, agrese, zahraničního vměšování a ohrožení národní suverenity, národní jednoty a územní celistvosti, hrozeb války a odmítnutí uznat základní právo národů na sebeurčení.

Čl. 6

1. Všechny státy by měly spolupracovat s cílem podpory posílení všeobecného respektování a dodržování všech lidských práv a základních svobod pro všechny bez jakéhokoliv rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství.
2. Všechna lidská práva a základní svobody jsou nedělitelná a vzájemně závislá, stejná pozornost a prvořadé místo by měly být věnovány naplňování, podpoře a ochraně občanských, politických, ekonomických, sociálních a kulturních práv.
3. Státy by měly přijmout kroky k odstranění překážek rozvoje vyplývajících z neplnění občanských a politických práv, jakož i práv ekonomických, sociálních a kulturních.

Čl. 7

Všechny státy by měly podporovat vytvoření, zachování a posílení mezinárodního míru a bezpečnosti a za tímto účelem by měly udělat vše, co je v lidských silách, k dosažení všeobecného a úplného odzbrojení za účinné mezinárodní kontroly, jakož i zajistit, aby zdroje uvolněné prostřednictvím účinných odzbrojovacích opatření byly použity na komplexní rozvoj zvláště rozvojových zemí.

Čl. 8

1. Státy by měly na národní úrovni podniknout všechna nezbytná opatření k realizaci práva na rozvoj a zajistit, mimo jiné, stejnou příležitost pro všechny v jejich přístupu k základním zdrojům, vzdělání, zdravotnickým službám, stravě, bydlení, zaměstnání a spravedlivému rozdělování příjmů. Měla by být podniknuta účinná opatření k zajištění aktivní úlohy žen v procesu rozvoje. Měly by být provedeny vhodné ekonomické a sociální reformy s cílem vymýcení veškeré sociální nespravedlnosti.
2. Státy by měly podporovat lidovou účast ve všech sférách jako důležitý faktor rozvoje a plné realizace všech lidských práv.

Čl. 9

1. Všechny aspekty práva na rozvoj formulované v této Deklaraci jsou nedělitelné a vzájemně závislé a o každém z nich by mělo být uvažováno ve spojitosti s ostatními.

2. Nic v této Deklaraci nebude vykládáno v rozporu s cíli a zásadami OSN nebo předpokládající, že kterýkoliv stát, skupina nebo osoba mají právo účastnit se na jakékoliv činnosti nebo vykonat jakýkoliv čin směřující k porušení práv formulovaných ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v Mezinárodních paktech o lidských právech.

Čl. 10

Měla by být přijata opatření k zajištění plného uplatňování a pokrokového posílení práva na rozvoj včetně rozpracování, přijetí a plnění politiky, legislativních a ostatních opatření na národní a mezinárodní úrovni.